

4

ශබ්දකෝෂ භාවිතය

භාෂාවක් හදාරන ශිෂ්‍යයන්ට මෙන් ම ලේඛකයන්ට ද එම භාෂාවෙහි යෙදෙන වචනවල නිවැරදි හා නිශ්චිත අර්ථය දැන ගැනීමට මග පෙන්වන ග්‍රන්ථය ශබ්දකෝෂ නමින් හැඳින්වෙයි. මෙහි ‘ශබ්ද’ යන පදය යෙදී ඇත්තේ ‘පද’ හෙවත් ‘වචන’ යන අර්ථයෙනි. එක ම භාෂාවෙහි අර්ථ දක්වන ශබ්දකෝෂ මෙන් ම වෙනත් බසක වචනවල අර්ථ පවසමින් සම්පාදිත ශබ්දකෝෂ ද වේ. ඒවා භාෂාන්තර ශබ්දකෝෂ ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

සිංහල භාෂාවෙහි යෙදෙන වචනවල අරුත් දැන ගැනීමට ඉවහල් වන ප්‍රධාන කෘතිය සිංහල ශබ්දකෝෂය යි. එය කාණ්ඩ 26කින් සමන්විත වෙයි. පැරණි සිංහලයෙහි යෙදුණ වචනයක අරුත දැන ගැනීමට අපට උපකාරී වන ප්‍රධාන ම ශබ්දකෝෂය සුමංගල ශබ්දකෝෂය යි. එය වැලිවිටියේ සෝරත නාහිමියන් විසින් සම්පාදනය කරන ලද්දකි. ඉංගිරිසි බසෙහි යෙදෙන වදනක සිංහල අරුත දැන ගැනීමට අපට වැදගත් වන ප්‍රධාන ශබ්දකෝෂය මලලසේකර ඉංග්‍රීසි - සිංහල ශබ්දකෝෂය යි. සමස්ත භාෂාවේ වචන වෙනුවට, තෝරා ගත් විෂය ක්ෂේත්‍රයකට අයත් වචන සංග්‍රහ කෙරෙන ශබ්දකෝෂ ද වෙයි. ජනශ්‍රැති ශබ්දකෝෂ, විද්‍යා ශබ්දකෝෂ, පරිගණක ශබ්දකෝෂ ආදිය නිදසුන් ය.

යම් ලේඛනයක ඇති අක්ෂර වින්‍යාසමය හා අර්ථමය ව්‍යවහාර නිවැරදිව දැන ගැනීමට ශබ්දකෝෂය මනා ගුරුවරයෙකි. ශබ්දකෝෂ පරිශීලනයෙන් ලද හැකි ප්‍රයෝජන රාශියකි. ඒ අතර,

- අක්ෂර වින්‍යාසය නිවැරදි කර ගැනීමට හැකි වීම
- පදයක අර්ථ අවබෝධ කර ගැනීමට හැකි වීම
- විවිධ විෂයන්ට අදාළ සංකල්ප පැහැදිලි කර ගැනීමට හැකි වීම
- පදයක ව්‍යාකරණ ලක්ෂණ, නිරුක්ති හෙවත් පද සකස් වූ ආකාරය දැන ගත හැකි වීම

ආදිය වැදගත් වේ.

මේ වන විට ඔබ ලබා ගෙන ඇති අක්ෂර වින්‍යාසය පිළිබඳ දැනුම වඩාත් තහවුරු කර ගැනීමට ශබ්දකෝෂයෙන් ලබා ගත හැකි පිටුබලය අතිමහත් ය. පරිපූර්ණ ශබ්දකෝෂයක යම් ශබ්දයකට අදාළ අක්ෂර වින්‍යාසයේ විකල්ප රූප ඒවායේ මූලය සමග ගැබ් වේ. පහත දක්වා ඇත්තේ බොහෝ දෙනා ලේඛන කටයුතුවල දී අක්ෂර වින්‍යාසය වැරදි ලෙස යොදන අවස්ථා කිහිපයකි. ඒ සමග ඇති ශබ්දකෝෂ උද්ධෘත මගින් නිවැරදි පදය කුමක් දැයි ඔබට දැන ගත හැකි ය.

වැරදි ව්‍යවහාරය - ත්‍යාග ප්‍රධානය
නිවැරදි ව්‍යවහාරය - ත්‍යාග ප්‍රදානය

<p>ප්‍රධාන¹ 1. [ව.] අ. ශ්‍රේෂ්ඨ; අද්විතීය; අසහය; බෝධිගැ. 12-6; - "මෙසේ ජගත්ත්‍රයයට ප්‍රධාන වූ මේ දෙවිවරු කිදෙන මඩගල වස්තු වෙත්" කෝතිල. 21 (ක.3) (22-23). - ආ. නායක; ප්‍රමුඛ; මෙරටුව යන (= principal); සාගැ. 52-2; රත්නා. 4-10, 37-28; විභද්ධි. (ධ.) (I) 192 ව. 31; ධපද. 1-14; - "වදුව උපන් සමයෙහිත් ප්‍රධාන වූ වදු ආවාටින් කෙරෙහි වදුකම උගත්" රත්නා. 476-35. - ඇ. පලමු; මෙර්ෂ්ඨ; සද්ධර්ම.</p>	<p>ප්‍රදානය¹ [නා.] අ. දීම; දානය; පරිත්‍යාගය; ජාතක. (ප්‍ර.) 1215-27; නිකාය. 1-5; සාරාර්ථ. (1) 1-9; නිතිආණ්ඩු. 275-28; අධ්‍යානි. 47-38; සාරාර්ථ. (1) 1-8; නිතිආණ්ඩු. 275-28; අධ්‍යානි. 47-38; - "සර්වාභිමකාර්ථ ප්‍රදානයෙන් සුරුදුම් වින්තමණි හදු සංආනුසාරපු..." ශ්‍රීසද්ධර්මා. 2-15. "මරණසන්න ත්‍යාග හෝ අන්තිම කැමති ප්‍රදාන හෝ මුදල් ප්‍රදානවලට ද" සුද්ගනී. 166-17. - ආ.</p>
--	--

(සිංහල ශබ්දකෝෂය 17 කාණ්ඩය)

<p>ප්‍රධානය (නා.) 1. සාංඛ්‍ය දර්ශනයෙහි ලෝකෝත්පත්තියට මූල කාරණය වූ ප්‍රකෘතිය. 2. කෙලෙස් දැවීම, ප්‍රදහනය.</p>	<p>ප්‍රදානය (නා.) 1. දීම, පිරි නැමීම, පරිත්‍යාගය. 2. ඇතුළු කරන ශක්ති ප්‍රමාණය. input.</p>
---	---

(ප්‍රායෝගික සිංහල ශබ්දකෝෂය 2 කාණ්ඩය)

මෙහි ප්‍රධාන යන්න නිවැරදි ව්‍යවහාරයක් වුව ද යෙදී ඇති පරිසරය අනුව අර්ථය වැරදි ය. 'දීම' යන අරුත දෙන ප්‍රදාන යන්න ත්‍යාග ප්‍රදානය යන වචන පරිසරයේ දී නිවැරදි ව්‍යවහාරය වේ. ශබ්දකෝෂ භාවිතයෙන් මෙබඳු අක්ෂර වින්‍යාස ගැටලු නිරාකරණය කර ගත හැකි ය.

වැරදි ව්‍යවහාරය - විරෝධාර

නිවැරදි ව්‍යවහාරය - විරෝදාර

විරෝදාර [විර+උදාර] [වි.] උදාර ගති ඇති; උදාර වීර්ය ගති පැවතුම් ඇත්තා වූ; නිර්භීත ශ්‍රේෂ්ඨ ගති ඇත්තා වූ : V සිංහල. 8-10; දේවතා. 4-1 — "ව්‍යාජීපය ඉදිකළ විරෝදාර ඉද්ධාවන් දුටු- ගැවුණු රජ. . ." ලංස්තුප. (ප්‍රේ.) 26-8.

(සිංහල ශබ්දකෝෂය, 23 කාණ්ඩය, II කොටස)

වැරදි ව්‍යවහාරය - කණිෂ්ඨ

නිවැරදි ව්‍යවහාරය - කනිෂ්ඨ

කනිෂ්ඨ (වි.) 1. වයසින් අඩු, ලාබාල, පවුලක දැරුවන් අතරෙන් ඉතා අඩු වයස් ඇති. 2. තත්වයෙන් හෝ සේවා කාලයෙන් අඩු, ප්‍රවේශයක් නොමැති, සුළු.

(ප්‍රායෝගික සිංහල ශබ්දකෝෂය, 1 කාණ්ඩය)

කනිෂ්ඨ [වි.] අ. වයසින් අඩු; ලාබාල; පවුලක දැරුවන් අතරෙහි ඉතාමත් ම අඩුවියක් ඇති හෝ අයකුට පසුව ඉපදුණු; බෝධිගැ. 34-4; මධුර. 39 (සං. 2) (46-38); — "හෙතෙම රාවණ නම් මහාබල රාක්ෂස රාජයා හට කනිෂ්ඨ භාෂා විය" කෝකිල. 159-3. — ආ. තත්වයෙන් හෝ සේවයෙන් හෝ සේවා කාලයෙන් අඩු; සුළු; සිංහල. (දෙපා.) 57-21; — "කනිෂ්ඨ වූ වීර්ය ඇත්තාහු ශ්‍රාද්ධ බෝධිය සාද ගන්නිමය" පූජා. 55-9. — කනිටු බ. [සං. කනිෂ්ඨ.]

(සිංහල ශබ්දකෝෂය, 5 කාණ්ඩය)

වැරදි ව්‍යවහාරය - පරිඝණකය

නිවැරදි ව්‍යවහාරය - පරිගණකය

පරිගණකය [නා.] විද්‍යුත් බලයෙන් ක්‍රියා කරන ස්වයංක්‍රීය ගණක යන්ත්‍රය ; කොම්පියුටරය.

(සංක්ෂිප්ත සිංහල ශබ්දකෝෂය, 2 කාණ්ඩය)

පරිගණකය/පරිගණක යන්ත්‍රය (නා.) කොම්පියුටරය.

(ප්‍රායෝගික සිංහල ශබ්දකෝෂය, 2 කාණ්ඩය)

වැරදි ව්‍යවහාරය - කෘතිම/කෘතිම

නිවැරදි ව්‍යවහාරය - කෘත්‍රිම

කෘත්‍රිම (වි.) අවුකුවෙන් සැදූ, නිෂ්පාදනය කළ, ස්වභාවික නොවන.

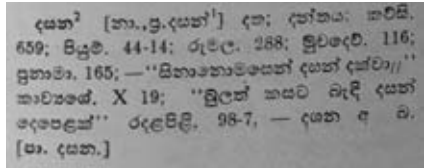
(ප්‍රායෝගික සිංහල ශබ්දකෝෂය, 1 කාණ්ඩය)

කෘත්‍රිම [වි.] අ. ස්වභාවික නොවන; ස්වභාවයට එකඟ නොවූ; සමාය ස. — ආ. යාන්ත්‍රිකව හෝ අනිත් කරන ලද සමාය ස. — අ. අවුකුවෙන් සැදූ; නිර්මාණය; සමාය ස. — අ. කල්පිත; සිතීමට වාගන්; කෘත්‍රිමතාවය ස. [සං. කෘත්‍රිම.]

(සිංහල ශබ්දකෝෂය, 6 කාණ්ඩය)

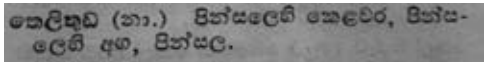
ලේඛනයේ දී අර්ථය පිළිබඳ අනවබෝධයෙන් පද යොදන අවස්ථා ද බහුල ය. පහත දැක්වෙනුයේ අර්ථය පිළිබඳ වැටහීමකින් තොරව පද භාවිත කළ අවස්ථා කිහිපයකට නිදසුන් ය. තද කළු අකුරෙන් දක්වා ඇති එම පදවල අර්ථය ශබ්දකෝෂය ඇසුරෙන් දැන ගත් කල්හි ඒවා යොදා තිබූ ආකාරය වැරදි බව වැටහෙනු ඇත.

- දසන් යොමු කළ යුතු වේග පන්දු යවන දසුන් යොමු කළ යුත්තේ දසන් නොව නුවන් ය. දසන් යනු දත් ය. නුවන් යනු ඇස් ය.

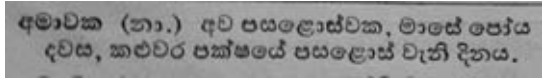
(සිංහල ශබ්දකෝෂය, 11 කාණ්ඩය)

- ගුරුළුගෝමීන්ගේ තෙලිතුඩෙන් විරචිත අමාවතුර විශිෂ්ට ධර්ම සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථයකි. තෙලිතුඩෙන් කෙරෙනුයේ සිතුවම් ඇඳීම යි. මෙයට යෙදීමට සුදුසු වන්නේ පන්හිදෙන් යන්න යි.

(ප්‍රායෝගික සිංහල ශබ්දකෝෂය, 1 කාණ්ඩය)

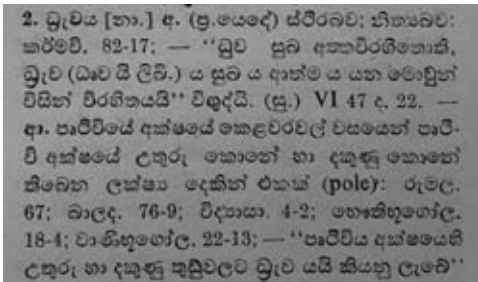
- අමාවක සඳ නැග එයි. අමාවකට අහසේ සඳ නැත. එහෙයින් මෙය අසත්‍ය ප්‍රකාශයකි. 'අමාවක' යන්නෙහි අර්ථය නො දැන යොදා ඇත.

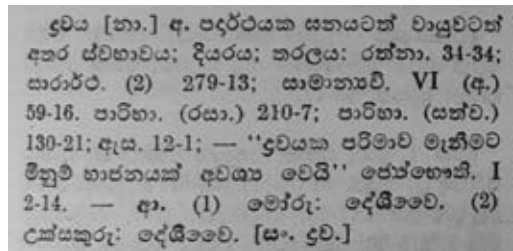
(ප්‍රායෝගික සිංහල ශබ්දකෝෂය, 1 කාණ්ඩය)

විවිධ විෂයන්ට අදාළ සංකල්ප හඳුනා ගැනීම සඳහා පාරිභාෂික ශබ්දකෝෂ ඒ ඒ විෂයයට අනුව සම්පාදනය කර තිබේ.

'උත්තර ධ්‍රැවය' ගණිතය, විද්‍යාව, පරිසරය හා භූගෝල විද්‍යා විෂයයන්හි භාවිත පාරිභාෂික යෙදුමකි. එය ඇතැම් ග්‍රන්ථවල 'උත්තර ද්‍රවය' යනුවෙන් වැරදි ලෙස යොදා ඇති අවස්ථා ඇත. ද්‍රවය යනු දියරය යි. ඒ නිසා මෙහි ද්‍රවය යන්න යොදා ඇත්තේ අර්ථය පිළිබඳ අනවබෝධයෙනි.

(සිංහල ශබ්දකෝෂය, 12 කාණ්ඩය)

ශබ්දකෝෂයක් භාවිත කිරීමේ දී අදාළ භාෂාවේ අකාරාදිය හෙවත් අක්ෂර මාලාව පෙළ ගස්වා ඇති සම්මත පිළිවෙළ දැන සිටීම අත්‍යවශ්‍ය ය. භාෂාවෙන් භාෂාවට අකාරාදි පිළිවෙළ වෙනස් වේ. සිංහල ලේඛන ව්‍යවහාරයේ ඇති අක්ෂර ගණන හැටකි. ඒවායේ අකාරාදි පිළිවෙළ පහත දැක්වේ.

අ ¹	ආ ²	ඇ ³	ඈ ⁴	ඉ ⁵	ඊ ⁶
උ ⁷	ඌ ⁸	ඍ ⁹	ඎ ¹⁰	ඏ ¹¹	ඐ ¹²
ඓ ¹³	ඔ ¹⁴	ඓ ¹⁵	ඔ ¹⁶	ඕ ¹⁷	ඖ ¹⁸
ඞ ¹⁹	ඟ ²⁰				
ඛ ²¹	ඛ ²²	ග ²³	ඝ ²⁴	ඞ ²⁵	ඟ ²⁶
ච ²⁷	ඡ ²⁸	ඣ ²⁹	ඤ ³⁰	ඦ ³¹	ට ³²
ඉ ³³	ඊ ³⁴	උ ³⁵	ඌ ³⁶	ඍ ³⁷	ඎ ³⁸
ඏ ³⁹	ඐ ⁴⁰	එ ⁴¹	ඒ ⁴²	ඓ ⁴³	ඔ ⁴⁴
ඕ ⁴⁵	ඖ ⁴⁶	඗ ⁴⁷	඘ ⁴⁸	඙ ⁴⁹	ක ⁵⁰
ඛ ⁵¹	ඛ ⁵²	ඛ ⁵³	ඛ ⁵⁴		
ඛ ⁵⁵	ඛ ⁵⁶	ඛ ⁵⁷	ඛ ⁵⁸	ඛ ⁵⁹	ඛ ⁶⁰

‘ඡ + ඤ’ අක්ෂර එක් වීමෙන් සෑදී ඇති ‘ඤ’ අකුරෙන් ඇරඹෙන වචන අකාරාදි පිළිවෙළට සැකසීමේ දී ඒවා යෙදෙන්නේ ‘ඡ හා ඤ’ අක්ෂර දෙක අතර ය.

ව්‍යංජනාක්ෂරයකට පිළි යෙදූ විට අකාරාදි පිළිවෙළ දැන සිටීම ද ප්‍රායෝගික වශයෙන් වැදගත් වේ. නිදසුනක් ලෙස “ක” ශබ්දයට පිළි යෙදූ විට අකාරාදි පිළිවෙළ පහත දැක්වේ.

ක ක කා කෑ කි කී කු කූ කෘ කෘෂ කෙ කේ කෙ කො කෝ කො

ඒ අනුව ව්‍යංජනාක්ෂරයකට ස්වර එක් කිරීමේ දී සම්මත ස්වර පිළිවෙළ ඒ අයුරින් ම අනුගමනය කරන බව පැහැදිලි ය. ‘ග’ ව්‍යංජනයට ස්වර එක් වන ආකාරය පහත දැක්වේ.

ග් + අ - ග	ග් ආ - ගා	ග් ඇ - ගැ	ග් ඈ - ගෑ	ග් ඉ - ගි	ග් ඊ - ගී
ග් උ - ගු	ග් ඌ - ගූ	ග් ඍ - ගෘ	ග් ඎ - ගෘෂ	ග් ඏ *	ග් ඐ *
ග් ඓ - ගෙ	ග් ඔ - ගේ	ග් ඓ - ගෙ	ග් ඔ - ගො	ග් ඕ - ගෝ	ග් ඖ - ගො

★ පිළි සංකේතයක් භාවිත නො වේ.

පහත දැක්වෙන නිදසුන්වලට අවධානය යොමු කිරීමෙන් වචන අකාරාදී පිළිවෙලට නිවැරදිව සැකසීමට අවශ්‍ය දැනුම ලැබෙනු ඇත.

මුලින් යෙදෙන අකුරට අනුව අකාරාදී පිළිවෙල සැකසීම

පද පෙළ	අකාරාදී පිළිවෙල
නිල්, කහ, රතු, සුදු, දම්	කහ, දම්, නිල්, රතු, සුදු
අලි, කොටි, වලස්, නරි, උගුරු	අලි, උගුරු, කොටි, නරි, වලස්

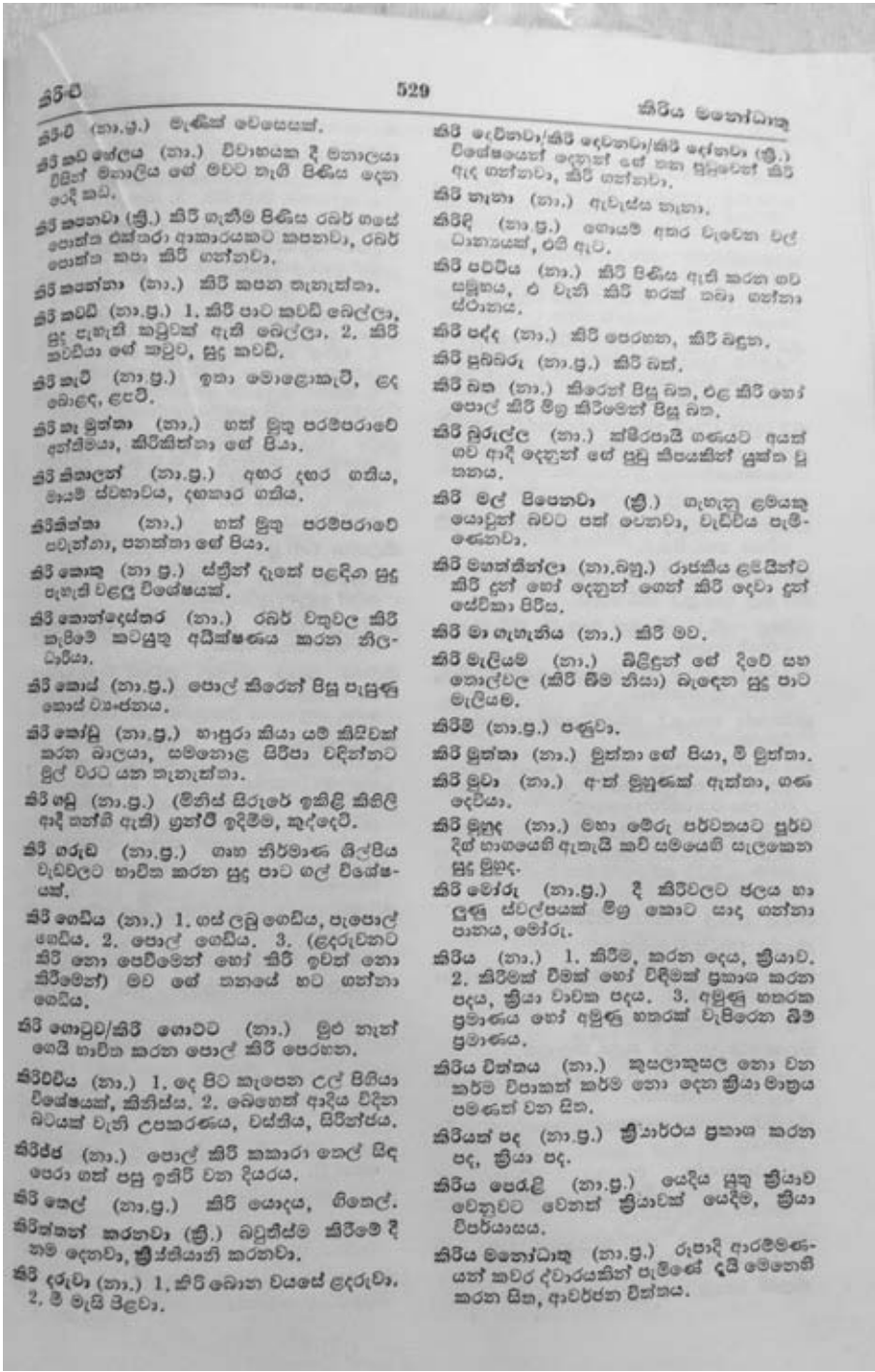
මුල් ව්‍යංජනය සමාන වුව ද එහි ගැබ් වන ස්වරය අනුව අකාරාදී පිළිවෙල සැකසීම

පද පෙළ	අකාරාදී පිළිවෙල
කෙන්ද, කන්ද, කොන්ද, කුන්ද, කැන්ද	කන්ද, කැන්ද, කුන්ද, කෙන්ද, කොන්ද
දෙවිනුවර, දික්වැල්ල, දඩල්ල, දොම්පෙ, දැරණියගල	දඩල්ල, දැරණියගල, දික්වැල්ල, දෙවිනුවර, දොම්පෙ

මුලින් යෙදෙන අකුර සමාන වූ විට පිළිවෙළින් දෙවන තෙවන අකුරු පිළිබඳව සලකා බැලේ.

පද පෙළ	අකාරාදී පිළිවෙල
නඳුන්, නයනා, නලින්, නදීකා, නදීෂා	නදීකා, නදීෂා, නඳුන්, නයනා, නලින්
පරිප්පු, පතෝල, පතාක, පපඩම්, පත්තක්කා, පලු	පත්තක්කා, පතාක, පතෝල, පපඩම්, පරිප්පු, පලු

පහත දැක්වෙනුයේ ආචාර්ය හරිශ්චන්ද්‍ර විජයතුංගයන් විසින් සම්පාදිත මහා සිංහල ශබ්දකෝෂයෙන් උපුටා ගත් පිටුවකි.

අවබෝධය

මේ ශබ්දකෝෂ පිටුව ඇසුරු කර ගනිමින් පහත දැක්වෙන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.

1. “කිරිකඩ හේලය” යන්නට ශබ්දකෝෂයේ අර්ථ දක්වා ඇත්තේ කෙසේ ද?
2. “කිරි කෑ මුත්තා” ලෙස හඳුන්වා ඇත්තේ කවරෙක් ද?
3. සිරිපා වදින්නට මුල්වරට යන තැනැත්තා හඳුන්වන්නේ කෙසේ ද?
4. ක්‍රියාව හැඳින්වීමට මෙහි යෙදුණු පදය දක්වන්න.
5. ‘කිරිකොළ’ යන පදය ශබ්දකෝෂයට ඇතුළත් කිරීමේ දී එය යෙදිය යුතු වන්නේ කවර පදයකට පසුව ද?

ප්‍රායෝගික අභ්‍යාස

1. ඔබ හදාරන සෞන්දර්ය විෂයයට අදාළ වචන එක් රැස් කොට ශබ්දකෝෂයක් පිළියෙල කරන්න.
2. ශබ්දකෝෂයක් භාවිත කරමින් ඔබේ මිතුරු මිතුරියන්ගේ නම්වල අර්ථ සොයා ගන්න.
3. 12 වන පාඩමෙහි එන ‘දීසායු කුමාරයාගේ වන’ කතා වස්තුව කියවා එහි ඇති දුරවබෝධ පදවල අර්ථ ශබ්දකෝෂයක් ඇසුරෙන් දැනගන්න.
4. පන්ති කාමරය පිරිසිදු කිරීමේ ශිෂ්‍ය නාම ලේඛනය අකාරාදී පිළිවෙලට සකසන්න.

පහත දැක්වෙනුයේ මේ සිංහල පෙළ පොතෙහි ඇතුළත් භාෂා ව්‍යාකරණාංග පිටු අංක සහිතව සකසන ලද සුවිසකි. එය පෙළ ගස්වා ඇත්තේ අකාරාදී පිළිවෙලට අනුව ය. ග්‍රන්ථයක් පරිශීලනයේ දී මෙසේ වචන සුවිගත කොට තිබීම ප්‍රායෝගිකව ඉතා වැදගත් ය. එමගින් අවශ්‍ය කරුණු ඉක්මනින් හා පහසුවෙන් සොයා ගත හැකි ය.

භාෂා හා ව්‍යාකරණ සුවිස

අක්ෂර වින්‍යාසය 27, 28, 29
 අල්පප්‍රාණ අක්ෂර 18
 ආශීර්වාද ක්‍රියා 56, 57
 උක්ත අනුක්ත හේදය 148, 149, 150
 තනි පද 181
 නාම පද 84, 85, 86, 87, 88
 පද බෙදීම 167
 පුරුෂ හේදය 145, 146, 147
 බන්ධන පද 101, 102, 103

මහාප්‍රාණ අක්ෂර 18
 ලිංග හේදය 105, 106, 107, 109
 වචන හේදය 108, 109
 විධි ක්‍රියා 53, 54, 55
 විරාම ලකුණු 156, 157, 158
 විරුද්ධාර්ථ පද 173, 174, 175
 විශේෂණ පද 91, 92
 සමානාර්ථ පද 128, 129, 130
 සාම්ප්‍රදායික යෙදුම් 6